

2016 m. gegužės 12 d., ketvirtadienis

P8_TA(2016)0219

Gambija**2016 m. gegužės 12 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Gambijos (2016/2693(RSP))**

(2018/C 076/05)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į ankstesnes EP rezoliucijas dėl Gambijos,
 - atsižvelgdamas į savo 2015 m. kovo 12 d. rezoliuciją dėl ES prioritetų Jungtinių Tautų žmogaus teisių taryboje 2015 m. ⁽¹⁾;
 - atsižvelgdamas į kelis Parlamento narių klausimus dėl padėties Gambijoje;
 - atsižvelgdamas į Europos išorės veiksmų tarybos (EIVT) 2016 m. balandžio 17 d. pareiškimą dėl žmogaus teisių padėties Gambijoje;
 - atsižvelgdamas į keletą ES delegacijos Gambijoje pareiškimų;
 - atsižvelgdamas į Afrikos Sąjungos komisijos 2015 m. vasario 28 d. rezoliuciją dėl žmogaus teisių padėties Gambijos Respublikoje;
 - atsižvelgdamas į JT Generalinio Sekretoriaus Ban Ki Moono 2016 m. balandžio 17 d. pareiškimą;
 - atsižvelgdamas į JT Žmogaus teisių tarybos specialiojo pranešėjo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio ir baudimo klausimais parengtą ataskaitą (Priedas. Misija Gambijoje, 2015 m. kovo 2 d.),
 - atsižvelgdamas į JT specialiojo pranešėjo neteisminio, neatidėliotino ir savavališko mirties bausmės vykdymo klausimais 2015 m. gegužės 11 d. ataskaitą,
 - atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų visuotinio periodinio vertinimo darbo grupės 2014 m. gruodžio 24 d. ataskaitą dėl Gambijos,
 - atsižvelgdamas į 2000 m. birželio mėn. pasirašytą Kotonu partnerystės susitarimą,
 - atsižvelgdamas į Gambijos Konstituciją;
 - atsižvelgdamas į Afrikos demokratijos, rinkimų ir valdymo chartiją,
 - atsižvelgdama į Afrikos žmogaus ir tautų teisių chartiją,
 - atsižvelgdamas į 1981 m. JT deklaraciją dėl visų formų netolerancijos ir diskriminacijos dėl religijos ar įsitikinimų pagrindu panaikinimo,
 - atsižvelgdamas į 1948 m. Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 135 straipsnio 5 dalį ir 123 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi 1994 m. karinio perversmo metu valdžią Gambijoje perėmė Yahya Jammeh; kadangi 1996 m. jis buvo išrinktas prezidentu ir po to dar tris kartus perrinktas abejotinomis aplinkybėmis;

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0079.

2016 m. gegužės 12 d., ketvirtadienis

- B. kadangi prezidento rinkimus numatoma surengti 2016 m. gruodžio 1 d., o įstatymų leidžiamosios valdžios rinkimus – 2017 m. balandžio 6 d.; kadangi pastaruosius prezidento rinkimus, kurie įvyko 2011 m., pasmerkė Vakarų Afrikos valstybių ekonominė bendrija (ECOWAS), nes jiems trūko teisėtumo ir per juos vyko opozicinių partijų ir jų rinkėjų represijos ir bauginimas;
- C. kadangi 2016 m. balandžio 14 d. sostinės Bandžulio priemiestyje Serekundoje taikus protestas, kuriame buvo raginama imtis rinkimų reformos, iššaukė smurtinį Gambijos saugumo pajėgų atsaką ir savavalių protestuotojų, iš kurių keli buvo Suvienytosios demokratinės partijos (UDP) nariai, sulaikymą; kadangi opozicijos lyderis ir UDP partijos narys Solo Sandeng netrukus po jo sulaikymo mirė areštiniėje įtartinomis aplinkybėmis;
- D. kadangi UDP partijos nariai dar kartą susirinko 2016 m. balandžio 16 d., kad pareikalautų nubausti tuos, kurie atsakingi už Sandengo mirtį, ir paleisti kitus jų partijos narius; kadangi policija prieš protestuotojus panaudojo ašarines dujas ir kelis žmones sulaikė;
- E. kadangi kitas opozicijos lyderis Ousainou Darboe ir kiti vyresnieji partijos pareigūnai buvo sulaikyti ir vis dar yra valstybės kalinami bei, pagal turimas žinias, kenčia nuo rimtų sužalojimų;
- F. kadangi nepriklausomos radijo stoties „Teranga FM“ valdantįjį direktorių Alagie Abdoulie Ceesay, kurį 2015 m. liepos 2 d. sulaikė Nacionalinė žvalgybos agentūra (NŽA), tris kartus buvo atsisakyta paleisti už užstatą nepaisant prastos jo sveikatos būklės;
- G. kadangi 2016 m. kovo mėn. Jungtinių Tautų darbo grupė savavališko sulaikymo klausimais paskelbė per paskutinę 2015 m. gruodžio mėn. vykusią sesiją patvirtintą nuomonę, kurioje pabrėžta, kad A. A. Ceesay buvo savavališkai atimta laisvė, ir Gambija paraginta jį paleisti ir panaikinti jam pareikštus kaltinimus;
- H. kadangi Gambijos žmogaus teisių gynėjai ir žurnalistai kenčia nuo smurtinių veiksmų ir represinių įstatymų ir yra nuolat persekiojami, bauginami, suimami ir sulaikomi, prievarta dingsta be žinios arba yra priversti išvykti iš šalies;
- I. kadangi Gambijoje nuolat imamasi kankinimo ir kitų formų netinkamo elgesio; kadangi pranešama, kad žmonės nuolat žiauriai kankinami arba su jais kitaip netinkamai elgiamasi siekiant iš jų išgauti „prisipažinimus“, kurie vėliau naudojami teisme, kaip patvirtinama ataskaitoje, parengtoje po JT specialiojo pranešėjo kankinimo ir kitokio žiauraus, nežmoniško arba žeminančio elgesio ar baudimo klausimais vizito Gambijoje 2014 m.;
- J. kadangi NŽA ir policija nuolat vykdo savavališkus sulaikymus, pavyzdžiui, taip buvo sulaikytas buvęs žemės ūkio ministro pavaduotojas Ousman Jammeh, islamo žinovai Sheikh Omar Colley, Imam Ousman Sawaneh ir Imam Chernoo Gassama; pažeidžiant konstituciją sulaikytieji asmenys dažnai kalinami jiems nepateikus kaltinimų ir viršijant nustatytą 72 valandų terminą, per kurį įtariamasis turi stoti prieš teisumą;
- K. kadangi šiuo metu galiojančiuose homoseksualumą draudžiančiuose Gambijos įstatymuose numatomas ilga laisvės atėmimo trukmė ir didelės baudos už „homoseksualumą sunkinančiomis aplinkybėmis“; kadangi LGBTI asmenys dažnai tampa išpuolių, grasinimų arba saugumo pajėgų vykdomo savavališko sulaikymo aukomis ir kai kurie iš jų buvo priversti palikti šalį dėl savo pačių saugumo;
- L. kadangi Gambija yra viena iš penkiolikos skurdžiausių pasaulio šalių, kurioje beveik ketvirtadalis gyventojų patiria nuolatinį maisto nepriteklį; kadangi šalis yra labai priklausoma nuo tarptautinės pagalbos; kadangi nuo 2015 m. 14 475 Gambijos piliečiai paprašė prieglobsčio ES;
- M. kadangi žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės padėtis Gambijoje kelia rimtą susirūpinimą; kadangi nuo 2009 m. pabaigos ES kelia šiuos klausimus vesdama dialogą pagal Kotonu susitarimo 8 straipsnį, bet pasiekė mažai konkrečių rezultatų;

2016 m. gegužės 12 d., ketvirtadienis

- N. kadangi, išreiškusi susirūpinimą dėl žmogaus teisių padėties, ES drastiškai sumažino pagalbą Gambijai, nors ji išlieka didžiausia pagalbos šiai šaliai teikėja – pagal 2015–2016 m. nacionalinę orientacinę programą ji iš viso skyrė 33 mln. EUR; kadangi, sumažinus pagalbą, 2015 m. birželio mėn. Gambijos prezidentas Y. Jammeh skubiai išsiuntė ES patikėtinę Gambijos klausimais Agnes Guillard;
- O. kadangi Gambijai skirtoje 2015–2016 m. nacionalinėje orientacinėje programoje numatytos investicijos į žemės ūkį ir aprūpinimo maistu saugumą, taip pat į transporto sektorių, bet jokių lėšų nenumatyta pilietinės visuomenės ugdymui, demokratiniam valdymui arba žmogaus teisių ir teisinės valstybės principo skatinimui;
- P. kadangi Gambija yra ECOWAS narė; kadangi 2014 m. liepos mėn. ES ir ECOWAS sudarė ekonominės partnerystės susitarimą, kuris bus ratifikuotas 2016 m.; kadangi šis susitarimas turi sustiprinti ne tik sąžiningą prekybą, bet ir žmogaus teises bei padėti siekti darnaus vystymosi tikslų;
- Q. kadangi Gambija yra Afrikos Sąjungos narė, pasirašiusi Afrikos chartiją ir Afrikos demokratijos, rinkimų ir valdymo chartiją;
- R. kadangi 2015 m. Rinkimų įstatymo pakeitimų akte nustatytas užstatas išstumia opozicines partijas – dėl to akto Gambija tapo viena iš šalių, kuriose varžytis dėl valstybinių pareigų kainuoja brangiausiai, ir yra apribojamos piliečių teisės procese, ir šiame procese kartu ribojamos piliečių teisės;
1. išreiškia labai gilų susirūpinimą dėl sparčiai blogėjančios saugumo ir žmogaus teisių padėties Gambijoje ir smerkia 2016 m. balandžio 14 ir 16 d. išpuolius prieš taikius protestuotojus;
 2. ragina nedelsiant paleisti visus sulaikytus 2016 m. balandžio 14 ir 16 d. protestų dalyvius; prašo Gambijos Respublikos vyriausybės užtikrinti tinkamą teismo procesą visiems įtariamiesiems, sulaikytiems už įtariamą dalyvavimą mėginimuose pakeisti vyriausybę nekonstituciniu būdu; ragina Gambijos valdžios institucijas užtikrinti fizinį ir psichologinį tų įtariamųjų neliečiamumą visomis aplinkybėmis ir nedelsiant suteikti medicininę pagalbą sužeistiesiems; išreiškia susirūpinimą dėl liudijimų apie kitų kalinamųjų kankinimą ir netinkamą elgesį su jais;
 3. ragina Gambijos valdžios institucijas atlikti skubų ir nepriklausomą šių įvykių tyrimą ir visų pirma išreiškia didelį susirūpinimą dėl pranešimų apie opozicijos aktyvisto Solo Sandengo mirtį areštinėje;
 4. griežtai smerkia disidentų, įskaitant žurnalistus, žmogaus teisių gynėjus, politinius oponentus ir kritikus, taip pat lesbietes, gėjus, biseksualus ir transeksualus, prievartinį dingimą, savavališką sulaikymą, kankinimą ir kitus žmogaus teisių pažeidimus valdant prezidentui Yahya Jammehui; ragina visus kalinamuosius, kurie neturi teisės susisiekti su išoriniu pasauliu, atiduoti teismui arba paleisti;
 5. ragina ES ir Afrikos Sąjungą bendradarbiauti su Gambija siekiant nustatyti apsaugos priemones prieš kankinimą, užtikrinti nepriklausomą galimybę susisiekti su kaliniais ir pertvarkyti visus teisės aktus, kurie prieštarauja žodžio laisvei, teisei jungtis į asociacijas ir teisei laisvai rinktis į taikius susirinkimus, įskaitant tokius Baudžiamajame kodekse numatytus nusikaltimus kaip kurstymas maištauti, nusikalstamas šmeižimas ir neteisingos informacijos skleidimas, ir pakeisti 2013 m. Informacijos ir komunikacijos įstatymą, kuriame numatyta žodžio laisvės internete cenzūra;
 6. ragina Gambiją ratifikuoti JT konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmoniską ar žeminantį elgesį ar baudimą;
 7. ragina Gambijos vyriausybę ištirti NŽA padarytų žmogaus teisių pažeidimo įrodymus, parengti teisės aktus, kuriuose numatomos lygios teisės piliečiams ir aptariami nelygybės klausimai, ir toliau įgyvendinti planus įsteigti Nacionalinę žmogaus teisių komisiją pagal Paryžiaus principus, taikomus žmogaus teisių institucijoms, tirti ir stebėti tariamus žmogaus teisių pažeidimus;

2016 m. gegužės 12 d., ketvirtadienis

8. ragina Gambijos vyriausybę ir regionines institucijas imtis visų būtinų priemonių, kad būtų nutraukta LGBTI asmenų diskriminacija, išpuoliai prieš juos ir jų laikymas nusikaltėliais ir būtų garantuota teisė į žodžio laisvę ir kad iš Gambijos baudžiamojo kodekso būtų išbrauktos nuostatos, pagal kurias LGBTI asmenys laikomi nusikaltėliais;
9. ragina Gambijos valdžios institucijas užkirsti kelią bet kokiai diskriminacijai dėl religijos ir skatinti bei remti taikų ir įtraukų visų bendruomenių dialogą;
10. ragina ECOWAS ir Afrikos Sąjungą ir toliau kovoti su Gambijos režimo vykdomais žmogaus teisių pažeidimais; primena, kad Vakarų Afrikos regione saugumas ir stabilumas vis dar yra dideli iššūkiai, ir pabrėžia būtinybę, kad Afrikos Sąjunga ir ECOWAS atidžiai stebėtų padėtį Gambijoje ir palaikytų nuolatinį politinį dialogą su Gambijos valdžios institucijomis dėl demokratijos ir teisinės valstybės stiprinimo;
11. ragina Gambijos Respublikos vyriausybę prieš 2016 m. gruodžio mėn. numatytus prezidento rinkimus ratifikuoti Afrikos demokratijos, rinkimų ir valdymo chartiją;
12. ragina Gambijos vyriausybę, laikantis Gambijos tarptautinių įsipareigojimų, užmegzti tikrą dialogą su visomis opozicinėmis politinėmis partijomis dėl teisėkūros ir politikos reformų, kuriomis bus užtikrinti laisvi ir sąžiningi rinkimai ir garantuotas asociacijų ir susirinkimų laisvės paisymas; primena, kad visateisis opozicijos ir nepriklausomos pilietinės visuomenės dalyvavimas nepriklausomuose ir laisvuose nacionaliniuose rinkimuose yra svarbus šių rinkimų sėkmės veiksnys;
13. ragina tarptautinę bendruomenę, įskaitant vietos žmogaus teisių organizacijas ir NVO, taip pat ES delegaciją Gambijoje ir kitas atitinkamas tarptautines institucijas, aktyviai stebėti rinkimų procedūrą, ypatingą dėmesį skiriant tam, kaip viešosios institucijos paiso asociacijų ir susirinkimų laisvę;
14. ragina Gambijos vyriausybę imtis visų būtinų priemonių siekiant visomis aplinkybėmis užtikrinti, kad būtų visapusiškai paisoma žodžio ir spaudos laisvės; šiuo atžvilgiu ragina pertvarkyti Informacijos ir komunikacijos įstatymo nuostatas, kad nacionalinės teisės aktai būtų suderinti su tarptautiniais standartais;
15. yra susirūpinęs, kad Gambijai skirtoje 2015–2016 m. nacionalinėje orientacinėje programoje nenumatyta jokios paramos ar finansavimo pilietinei visuomenei, demokratiniam valdymui, skatinimui laikytis teisinės valstybės principo ir žmogaus teisių apsaugai; ragina Komisiją užtikrinti, kad demokratinis valdymas, teisinė valstybė ir žmogaus teisių apsauga būtų pagrindinės bet kokių būsimų vystomojo bendradarbiavimo susitarimų, kuriuos svarstys ES ir Gambija, sritys;
16. ragina ES delegaciją Gambijoje pasinaudoti visomis turimomis priemonėmis, įskaitant Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę, siekiant aktyviai stebėti sulaikymo sąlygas Gambijoje ir dalyvauti tyrimuose, susijusiuose su vyriausybės užgniaužtais 2016 m. balandžio 14 ir 16 d. protestais ir su tuo, kaip elgiamasi su sulaikytaisiais protestuotojais, ir juos stebėti, taip pat dėti daugiau pastangų siekiant užmegzti ryšius su politinės opozicijos nariais, studentų lyderiais, žurnalistais, žmogaus teisių gynėjais, profesinių sąjungų atstovais ir LGBTI asmenų lyderiais;
17. ragina ES ir jos valstybes nares surengti viešąsias konsultacijas pagal Kotonu susitarimo 96 straipsnį ir apsvarstyti galimybę išaldyti visą nehumanitarinę pagalbą Gambijos vyriausybei bei nustatyti draudimą keliauti arba kitas tikslines sankcijas pareigūnams, atsakingiems už rimtus žmogaus teisių pažeidimus;
18. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Komisijos pirmininko pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, Afrikos Sąjungai, Vakarų Afrikos valstybių ekonominės sąjungos valstybių narių vyriausybėms, Gambijos vyriausybei ir parlamentui, Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui, JT Žmogaus teisių tarybai ir AKR ir ES jungtinei parlamentinei asamblėjai.